

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2363/2021
02.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Бранка Станића, чланова већа, у парници тужиле-противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Вукица Мидоровић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Тамара Марчета, адвокат из ..., ради измене одлуке о супружничком издржавању, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 55/21 од 11.02.2021. године, у седници одржаној 02.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија туженог-противтужиоца и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 55/21 од 11.02.2021. године, тако што **СЕ ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиле-противтужене АА из ..., у делу у коме је тражила да се тужени-противтужилац ББ из ..., обавезе да јој на име супружничког издржавања плаћа месечно износ преко 15.000,00 динара, почев од 17.10.2019. године па убудуће док за то постоје законски услови, најкасније до 15-ог у месецу за текући месец, а доспеле износе плати одједном.

У преосталом делу ревизија туженог-противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 55/21 од 11.02.2021. године **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Кикинди П2 519/19 од 12.11.2020. године, усвојен је тужбени захтев тужиле-противтужене и обавезан тужени-противтужилац да на име супружничког издржавања тужиле-противтуженој плаћа месечно износ од 30.000,00 динара почев од 17.10.2019. године па убудуће, с тим да доспеле износе плати одједном, а будуће до 15-ог у месецу за текући месец, па је утолико измењена пресуда Основног суда у Кикинди П2 103/16 од 17.03.2016. године, у ставу четвртом изреке, којом је установљена обавеза супружничког издржавања у месечном износу од 10.000,00 динара. Одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је тражено да се укине његова обавеза супружничког издржавања тужиле-противтужене установљена пресудом Основног суда у Кикинди П2 103/16 до 17.03.2016. године. Обавезан је тужени-противтужилац да тужиле-противтуженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 53.500,00 динара, са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 55/21 од 11.02.2021. године, жалба туженог-противтужиоца је делимично усвојена, па је преиначена првостепена пресуда у усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву, тако што је обавеза туженог у погледу супружничког издржавања тужиље снижена са износа од 30.000,00 динара месечно на износ од 20.000,00 динара месечно почев од 17.10.2019. године, док је жалба туженог-противтужиоца одбијена и првостепена пресуда потврђена у преосталом побијеном, а непреиначеном делу.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени-противтужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност другостепене пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14) у вези члана 202. Породичног закона, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог-противтужиоца делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Такође, неосновани су ревизијски наводи да је другостепени суд учинио битну повреду из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП-а, с обзиром на то да је чињенично стање оно које је утврђено у првостепеној пресуди.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су бивши супружници. Пресудом Основног суда у Кикинди П2 103/16 од 17.03.2016. године, разведен је брак парничних странака, а њихова малолетна ћерка ВВ (рођена ...2000. године) је поверена тужиљи-мајци на самостално вршење родитељског права, а тужени је обавезан да доприноси издржавању ћерке месечним износом од 30.000,00 динара и да на име супружничког издржавања плаћа месечно износ од 10.000,00 динара, почев од 01.03.2016. године до 15.03.2021. године. Висину наведених доприноса странке су споразумно определиле. Тужиља-противтужена (рођена ...1962. године) као и у време доношења наведене пресуде и даље живи као подстанар у стану од 30 м² само што сада не плаћа станарину јер јој је кућа поверена на одржавање. Тужиља не поседује непокретности. Осим износа од 10.000,00 динара који прима нема других прихода. У издржавању јој помаже брат који јој даје два пута годишње по 100 еура. Из претходне брачне заједнице има ћерку (рођену 1987. године). Завршила је ... школу са звањем ..., а има и звање ... Туженог је упознала када је дошла код њега да ради као Неговала је његову болесну супругу 13 дана, а после њене смрти тужиља је наставила да ради у кући туженог и ...1999. године су закључили брак. У браку су 2000. године добили ћерку ВВ. Односи између супружника су били добри све док ВВ није пошла у школу када је тужени почео према тужиљи да испољава љубомору. Од доношења претходне пресуде здравствено стање тужиље се погоршало јер има више хроничних болести (дијабетес тип 1, повишен крвни притисак, болове у кичми), а болује и од остеопорозе и остеопеније, које битно утичу на њену радну способност, па је способна за лаке физичке послове који не захтевају дизање и ношење тешких терета (преко 5 кг), а није способна за прековремени рад, рад ноћу, рад на висини и рад дужи од 8 часова. Укупне месечне потребе тужиље за исхраном, одећом, обућом, лечењем, средствима за хигијену и слично износе око 23.000,00 динара. У поступку је утврђено да се тужиља никада није била пријавила Националној служби за запошљавање. Тужени-противтужилац (рођен ...1936. године) по основу пензије месечно остварује 192.000,00

динара (прима инвалидску пензију од 24.000,00 динара, националну пензију од 150.000,00 динара и инвалиднину од 18.000,00 динара). Националну пензију остварио је као ... и уписан је у Гинисову књигу рекорда. Живи у кући која је његово власништво, а од краја 2019. године са њим живи ћерка ВВ која је самофинансирајући студент ... у Просечни месечни трошкови туженог су утврђени у износу од око 25.000,00 динара.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је нашао да су се сагласно члану 164. Породичног закона (ПЗ) стекли услови за измену висине супружничког издржавања тужиље одређене ранијом одлуком од 2016. године, односно за повећање обавезе туженог, оцењујући да се тужиљино здравствено стање погоршало, тако да кумулиране болести тужиљу спречавају да ради и остварује приходе, а да тужени има могућности да тужиљи на име супружанског издржавања плаћа месечно износ у висини од 30.000,00 динара, налазећи да су испуњени услови из члана 151. и 163. ПЗ. Одбио је противтужбени захтев туженог-противтужиоца за престанак његове обавезе супружничког издржавања разведене супруге налазећи да се нису испуњени услови када издржавање може престати примењујући члан 163. ПЗ.

Другостепени суд је заузео становиште да је првостепени суд погрешно применио материјално право из одредбе члана 160. Породичног закона (ПЗ) у погледу одлуке о измени висине супружничког издржавања јер је приликом утврђивања висине месечног износа супружничког издржавања, пропустио да цени све промењене околности значајне за утврђивање висине обавезе издржавања, па је преиначио првостепену пресуду смањењем износа супружничког издржавања на износ од 20.000,00 динара месечно. Закључио је да ће се тим износом задовољити потребе тужиље-противтужене која више не плаћа станарину, а да се притом неће угрозити егзистенција туженог-противтужиоца као дужника издржавања који сада има и обавезу издржавања заједничке ћерке која је прешла да живи код њега и која је самофинансирајући студент. У преосталом делу је одбио жалбу туженог-противтужиоца прихватајући разлоге првостепеног суда.

Право на издржавање супружника зависи од услова прописаних у члану 151. Породичног закона. Судска одлука о издржавању супружника је подложна променама, због промене околности значајних за одређивање те обавезе и утврђивање њене висине. Промена тих околности даје право даваоцу и примаоцу издржавања да траже смањење или повећање висине досуђеног издржавања (члан 164. у вези чл. 160. и 162. Породичног закона). Измењене околности од којих зависи право на издржавање могу довести и до престанка издржавања у смислу члана 167. став 2. истог закона.

Одредбом члана 167. став 2. наведеног закона прописано је да издржавање може да престане између осталог, када поверилац издржавања стекне довољно средстава за издржавање и када дужник издржавања изгуби могућност за давање издржавања, или давање издржавања постане за њега очигледно неправично, осим ако је поверилац издржавања малолетно дете.

Према оцени Врховног касационог суда правилно су нижестепени судови применили материјално право из одредбе члана 167. став 2. Породичног закона (када су закључили да се у време доношења побијене одлуке нису стекли услови када издржавање супружника може престати, иако су се позивали на члан 163. ПЗ) и одбили противтужбени захтев туженог-противтужиоца за престанак његове обавезе

супружничког издржавања разведене супруге, установљене правноснажном пресудом од 17.03.2016. године, због чега је ревизија туженог-противтужиоца у том делу одбијена.

Неосновано се у ревизији указује да околности што тужила-противтужена од развода брака (у периоду од 5 година) није покушала да се запосли, нити се пријавила Националној служби за запошљавање и да тужила није неспособна за рад, искључују право на издржавање од разведеног супружника, с обзиром на чињеницу да су у току поступка нижестепени судови поуздано утврдили да се тужиљино здравствено стање од доношења претходне пресуде 17.03.2016. године погоршало (здравствени проблеми које има умањују њену радну способност), тако да кумулиране болести тужиљу спречавају да ради и остварује приходе у суми потребној за задовољење сопствених потреба (вештаци др. Десанка Зрнић и др. Верица Михајловић су се изјаснили о неспособности тужиље за обављање послова, односно о способности тужиље да обавља лаке физичке послове, као и могућности запослења тужиље). Чињеница да тужила-противтужена није неспособна за рад, не искључује право на супружничко издржавање, али утиче на висину обавезе туженог-противтужиоца, с тога ће тужила-противтужена преостала средства за издржавање обезбедити, својим радом према преосталој радној способности.

Међутим, тужила-противтужена у овом поступку није захтевала продужење супружничког издржавања у смислу члана 163. став 3. ПЗ, па је право тужиље-противтужене на издржавање временски ограничено до 15.03.2021. године, када применом члана 167. став 1. ПЗ престаје обавеза супружничког издржавања.

Помоћ брата и ћерке из првог брака коју је тужила-противтужена добијала у протеклом периоду не може се сматрати сталним извором прихода и не искључује обавезу другог супружника да доприноси њеном издржавању у смислу члана 166. став 1. ПЗ којим је прописано да супружник остварује право на издржавање првенствено од другог супружника.

Правилна је и одлука о трошковима поступка донета на основу чл. 153, 154. и 165. ЗПП у складу са чланом 207. ПЗ.

Из наведених разлога, одлучено је као у ставу другом изреке на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Међутим, Врховни касациони суд налази да је другостепени суд погрешно применио материјално право из члана 160. ПЗ, јер је превисоко одмерио висину обавезе супружничког издржавања.

Наиме, правилан је закључак нижестепених судова да су у конкретном случају испуњени услови да се повећа висина издржавања у смислу одредбе члана 164. у вези са чланом 160. Породичног закона-ПЗ, јер су се од доношења претходне пресуде 17.03.2016. године, промениле околности на страни тужиље, с обзиром на то да јој се погоршало здравствено стање и да су поред постојећих дијагностификована нова обољења (дијабетес тип 1, повишен крвни притисак, болови у кичми), због којих прима терапију и није у могућности да обезбеди довољно средстава за издржавање, али се основано ревизијом туженог-противтужиоца указује на погрешну примену материјалног права у погледу оцене потреба повериоца издржавања – разведене

супруге, односно могућности дужника издржавања овде туженог-противтужиоца из члана 160.ПЗ.

Наиме, према одредби члана 160. ПЗ издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања. Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања.

С тога је Врховни касациони суд узмајући у обзир све промењене околности (од доношења пресуде Основног суда у Кикинди П2 103/16 од 17.03.2016. године којом је установљена обавеза супружничког издржавања у месечном износу од 10.000,00 динара) које су цитираним чланом Породичног закона прописане као параметри за оцену потребе супружника као повериоца издржавања и могућности туженог-противтужиоца као дужника издржавања, уз вођење рачуна о његовим потребама и обавези да издржава заједничку ћерку ВВ, као и да је доброг економског стања, оценио да је тужени-противтужилац у могућности да на име супружничког издржавања плаћа износ од 15.000,00 динара месечно почев од подношења тужбе 17.10.2019. године. Преко тог износа, односно за износ од 5.000,00 динара, одбио је тужбени захтев сматрајући да је превисоко постављен.

Из наведених разлога, одлучено је као у ставу првом изреке на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић